

BEBOERE OG BORGERE DELER BILEN, CYKLEN OG TUREN

Idékatalog om delemobilitet til boligforeninger og borgere

**BEBOERE OG BORGERE
DELER BILEN, CYKLEN
OG TUREN**

Idékatalog om delemobilitet til boligforeninger og borgere

November 2023

Mobilitet, Anlæg og Drift,
Teknik og Miljø,
Aarhus Kommune,
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Udarbejdet af
Urban Creators på vegne
af Aarhus Kommune

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

**urban
creators**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Introduktion	side 4
Hvorfor dele køretøjerne?	side 4
Hvad er delemobilitet?	side 5
Inspiration	side 6
Delebiler	side 6
Delecykler og -løbehjul	side 8
Samkørsel	side 10
Kom godt igang	side 12
1.Start	side 12
2.Organisér.	side 13
3.Planlæg praktikken	side 13
Finansiering	side 14
Inspiration til videre information	side 15

INTRODUKTION

HVORFOR DELE KØRETØJERNE?

Er du borger fra en grundejerforening, måske fra en boligforening eller bare en privat person, der er interesseret i grønne transportmuligheder? Så er det oplagt at se på delemobilitet. Læs med i dette idékatalog og bliv klogere på, hvordan du kan komme i gang.

Stigende interesse for deleløsninger

Inden for de senest år er der sket en stigende udbredelse af deleløsninger, også inden for transport og mobilitet. Der er en stigende interesse for at dele, hvilket der er mange gode grunde til. Det kan fx både være mere ressourceeffektivt, miljø- og klimavenligt, socialt og samlende samt godt for pengepungen. Samtidig kan flere slippe for selv at stå for besværet med reparationer og vedligehold.

Mange flere kan tage initiativ

Flere forskellige aktører kan stå for at tage initiativ til at deles om køretøjerne. Her kan I som private borgere eller forening også tage initiativ til at igangsætte lokale ordninger, som giver jer mulighed for at dele køretøjerne mellem jer.

Målgruppe for idékataloget

Idékataloget henvender sig til alle jer borgere, grundejerforeninger, boligforeninger, sportsklubber, fritidsforeninger, der er nysgerrige på, hvordan I kan være med til at understøtte grøn og klimavenlig transportadfærd.

Find inspiration i dette katalog

Kataloget giver først inspiration med eksempler fra andre, som er lykkedes med at etablere delemobilitetsløsninger. Kataloget giver derefter gode råd til, hvordan I kan komme i gang baseret på eksisterende erfaringer.

God fornøjelse med jeres dele-eventyr!

HVAD ER DELEMOBILITET?

Delemobilitet opstår når flere personer deles om enten køretøjerne og/eller turen. Når flere personer deles om køretøjerne, kaldes det en delebil, delecycel eller deleløbehjul. Når flere personer deles om selve turen, kaldes det samkørsel.

Hvad er en delebil?

Delebiler: Dette er biler, som ikke er personligt ejet og deles af flere personer fx beboere eller naboer. Der findes dog også nabo-til-nabo biler, hvor personligt ejede biler deles.

Delebil med fast stamplads – hentes og afleveres samme sted

Delebil uden fast stamplads – "bybiler", hentes og afleveres forskellige steder i afgrænset område

Nabo-til-nabo biler – personligt ejet, som udlejes/lånes, fx via app

Hvad er en delecycel- og løbehjul?

Delecycler- og løbehjul er cykler og løbehjul, som ikke er personligt ejet og deles af flere forskellige personer. Der findes forskellige typer delecycler og -løbehjul:

Bycykler og løbehjul – kan lejes af alle borgere og afleveres frit i afgrænsede områder

Beboercykler – cykler til rådighed for beboere, hentes og afleveres samme sted

Hvad er samkørsel?

Samkørsel er når flere personer køre sammen i én bil. Det vil sige at selve turen i en bil deles. Samkørsel sker ved at en person udbyder en planlagt tur til en eller flere ukendt(e) aftager(e). At blaffe er en type samkørsel, hvor det blot er mere uplanlagt.

Eksempler på indsatser samt private udbydere i Aarhus er nævnt for de forskellige typer delemobilitet på de følgende sider. Dette er en status fra september 2023.

INSPIRATION

DELEBILER

Delebiler kan både helt erstatte behovet for at eje bil eller fungere som bil nr. 2. Delebilsordninger kan også bidrage til, at flere enten vælger at udskyde et bilkøb og/eller sælge bil.

Forskellige grunde til at vælge delebil

Der kan være mange grunde til at etablere en delebilsordning. Erfaring viser, at motivationen både kan være at gøre noget godt for miljø og klima, men også bare at slippe for besværet ved selv at eje en bil samt at spare penge. Ofte vil brugere af debiler være personer, som kun har brug for bilen engang i mellem.

Flere grønne muligheder og færre p-pladser

Motivationen for at starte en delebilsordning i en boligforening kan fx være at give beboere flere grønne transportmuligheder. Delebilsordninger kan også mindske behovet for parkeringspladser til biler, da behovet for at eje egen bil bliver mindre.

Delebiler bruges ofte i fritiden

Delebiler benyttes ofte til ture i fritiden fx besøg af familie og venner, weekendture eller indkøb af tunge ting. De bliver derfor både brugt til længere ture, men også kortere ærindeture.

Delebiler i Aarhus for borgere og beboere

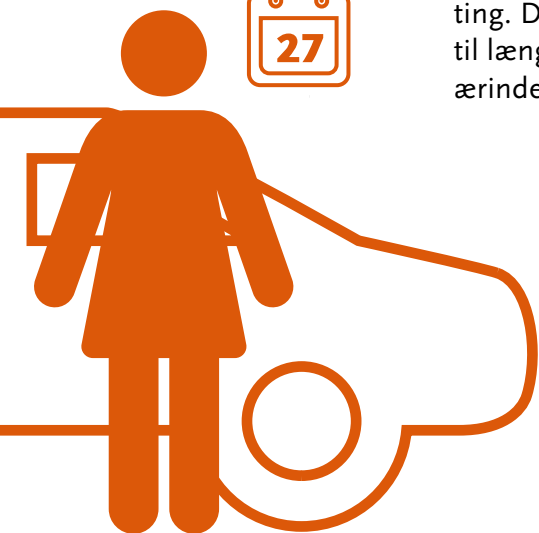
Der er forskellige typer delebilsordninger i Aarhus i dag.

Der findes en række private udbydere, som tilbyder debiler rundt omkring i Aarhus. Det er fx LetsGo, Tadaa!, Green Mobility og for nyligt også GoMore.

Der er også enkelte borgerdrevne delebilsordninger i Aarhus Kommune. Dette ses fx i Hjortshøj, hvor borgere i Andelssamfundet i Hjortshøj har startet og driver deres egen delebilsforening.

Nogle medlemsforeninger tilbyder debiler til deres medlemmer (eller rabat på eksisterende delebilsordninger), som et medlemsgode. Dette ses fx hos det andelsejede Østjyske energiselskab AURA Energi, som tilbyder el-debiler til medlemmer.

Der findes også delebilsordninger, som er organiseret omkring boligorganiseringen fra start af developere og ejendomsadministratorer. Dette ses fx i Nye og Malling.

Find eksisterende offentlige delebilspladser i Aarhus

På Aarhus Kommunes hjemmeside findes kort over eksisterende p-pladser reserveret til debiler med licens. Her står forholdsreglerne for parkering af debiler også beskrevet.

aarhus.dk

Nye bygninger med delebilsordning fra start

I flere byudviklingsprojekter i Aarhus ses, at beboere får tilbudt delebilsordninger fra start, organiseret af developere og ejendomsadministratorer. I Malling er der fx stillet to el-delebiler til rådighed for de 50 husstande. I Nye er det organiseret som en selvstændig delebilsordning, kaldet WEMOOV, der har ca. 110 medlemmer, som deles om tre biler.

Forskellige delebiler på Hjørnøgade

Frederiksbjerg og Øgadekvarteret har i dag flest offentlige parkeringspladser til delebiler med licens. På fx Hjørnøgade i Øgadekvarteret findes offentlige p-pladser til delebiler med licens fra forskellige delebilsudbydere – både med og uden ladestandere.

Borgerdreven delebilsklub i Andelssamfundet i Hjortshøj

I Hjortshøj har beboere i Andelssamfundet i Hjortshøj stiftet en delebilsklub. Delebilsklubben har ca. 30 medlemmer, som deles om to biler. Ordningen er hovedsageligt for beboere i andelssamfundet, men for nogle år siden har foreningen også åbnet op for at andre kan melde sig ind.

INSPIRATION

DELECYKLER- OG LØBEHJUL

Delecykler- og løbehjul er særlig relevant på de kortere ture rundt i et lokalområde og til/fra stationer og stoppesteder. Derudover kan dele-ladcykler fungere som en erstatning for bilture, hvor der fx er behov for at transportere mange og/eller tunge ting.

Cykling er sundt og fleksibelt

Delecykler er i vækst i de større byer, og med god grund. Det er både en sund og en fleksibel måde at transportere sig i sit nærområde.

Forskellige cykler og formål

Forskellige typer cykler kan understøtte forskellige formål. Den almindelige jernhest kan være god til de kortere og lokale ture, som gæstecykler eller til/fra kollektiv trafik.

Ladcykler og cykeltrailere kan være et grønt alternativ til bilen til de kortere ture med praktiske gøremål.

Endeligt kan elcykler udgøre et alternativ til bilen på de mellemlange ture.

Delecykler i Aarhus for borgere og beboere

Der findes forskellige typer delecykler og -løbehjul i Aarhus i dag.

Der findes både nogle borgerdrevne delecykelordninger, hvor borgere selv står for at drive ordningen, som en forening eller som del af en forening. Dette ses fx i Beboernes Hus og i Andelssamfundet i Hjortshøj.

Der findes også ordninger, hvor delecyklerne er organiseret omkring boligorganiseringen. Dette ses fx i Nye og Malling, hvor developere har sørget for, at der stilles delecykler til rådighed fra start til beboerne.

Der findes også forskellige private udbydere, som tilbyder udleje af delecykler og -løbehjul rundt omkring i det offentlige rum i Aarhus. Det ses også at nogle byggemarkeder og varehuse stiller ladcykler til rådighed. Sidst, kan det også være en mulighed at spørge den lokale cykelhandler om, hvad de evt. vil kunne tilbyde.

Borgerdrevne dele-el-ladcykler i Beboernes Hus

I Beboernes Hus på Sølystgade deles de om to el-ladcykler. Cyklerne bruges flittigt. På lidt under 2 år har der været 1.400 bookinger af cyklerne. Beboerhuset er en beboerforening, hvor medlemskab koster 100 kr. per år, som bl.a. giver mulighed for at leje husets lokaler og gratis brugsret til de to dele-el-ladcykler. Foreningen har fået støtte til cyklerne fra NRGis værdipulje, som også har støttet borgerdrevne delecyclordninger andre steder i Aarhus fx i Andelssamfundet i Hjortshøj.

Nye bygninger med delecycler fra start i Aarhus

I flere byudviklingsprojekter i Aarhus får beboere tilbudt ordninger med delecycler fra developere og ejendomsadministratorer fra start. I fx Nye deles beboere om to el-ladcykler, og i bofællesskabet Malling Dampmølle tilbydes beboercyklar.

Cykel over huslejen på Campus-kollegiet i Odense

På Campus-kollegiet ved Syddansk Universitet i Odense, motiverer kollegiet beboerne til at cykle ved at tilbyde en cykel, som en del af huslejen.

INSPIRATION

SAMKØRSEL

Samkørsel er særlig relevant uden for den tætte by, hvor afstanden til god kollektiv trafik er længere. Her kan det både skabe øget mobilitet, styrke det lokale fællesskab, men også bidrage til mere ressourceeffektiv brug af biler og bilture samt reducere trængslen på vejene.

Samkørsel kan styrke det lokale fællesskab

Udover at samkørsel kan bidrage til mindre trængsel på vejene, miljø og klima, så kan samkørsel også styrke det lokale fællesskab, da man lærer hinanden bedre at kende ved at køre sammen.

Særlig relevant, hvor den kollektiv trafik er mindre stærk

Samkørsel er særlig relevant uden for den tætte by og i områder som er mindre velbetjent med kollektiv trafik.

Brug for lokal forankring

For at få samkørselsordninger op at stå, er det i dag ikke nok som borger blot at downloade en app. Det kræver også, at der er nok, som bruger platformen. Nogle samkørselsplatforme har erfaring med, at der minimum skal være ca. 40 aktive chauffører i et lokalområde. Der er derfor brug for lokal forankring af indsatsen med fx ambassadører, kampagner og konkurrencer i lokalsamfundet.

Samkørsel i Aarhus for borgere og beboere

Der findes forskellige mere formelle og uformelle typer samkørsel i Aarhus.

I nogle lokalområder, sker samkørsel mere uformelt med fx enkeltaftaler med naboer om at køre sammen til bl.a. fritidsaktiviteter. Andre steder findes der samkørselsgrupper på de sociale medier fx Facebook.

Der findes også nogle platforme for lokalområder eller foreninger, som også indeholder en samkørselsfunktion, fx MinLandsby app-en.

Der findes også en række private udbydere, som tilbyder eksisterende platforme målrettet samkørsel. Dette er fx NaboGo, Ta'Med, CommuteApp og GoMore.

Samkørselspladser i Aarhus

Der findes en række samkørselspladser i periferien af Aarhus langs statsvejnettet for at gøre det nemmere at køre sammen.

På samkørselspladserne er der ingen tidsbegrænsning på parkering. De er tiltænkt, at man ankommer med individuelle biler og kører sammen derfra. Samkørselspladserne administreres af Vejdirektoratet og et overblik over pladserne kan findes på:

trafikinfo.dk

Blafferstoppesteder og samkørselsbænke

Blafferstoppesteder og samkørselsbænke kan fungere som opsamlingspunkt for både den organiserede og uorganiserede samkørsel. I marts 2022 blev skiltet 'Blafferstoppested' officielt godkendt af Vejdirektoratet i bekendtgørelse for vejafmærkning. Skiltene er i dag opstillet flere steder i Danmark fx i Skanderborg. I Sønderborg Kommune har de opstillet 12 'Kør-mæ-bænke' i et samarbejde mellem kommune og landsbylaug.

Borgerdrevne landsbybusser

Borgerdrevne landsbybusser er et koncept i landområder, hvor der er meget få eller ingen kollektive trafiktilbud. Her går frivillige i lokalsamfundet sammen om at stå for koordinering, kørsel og vedligehold af en eller flere små delebusser. Der findes forskellige modeller fx med/uden fast chauffør og faste/behovsstyrede ture. Typisk opstartes ordningerne i samarbejde med lokalområde, kommune og evt. trafikselskab. Konceptet findes ikke i Aarhus i dag, men er fx kendt fra Sydsjælland, hvor den borgerdrevne delebus "frøen", kører mellem Præstø og Jungshoved.

KOM GODT IGANG

SÅDAN KOMMER DU I GANG

Læs med her, hvor vi har samlet gode råd og opmærksomhedspunkter, så du kan blive klogere på, hvordan I kommer godt i gang med delemobilitet hos jer.

1. Start

Søg inspiration og afdæk muligheder

Et godt sted at starte er at søge inspiration om, hvad der findes af eksisterende muligheder og ordninger. På sidste side, kan I også finde mere inspiration til videre læsning.

Afklar de lokale behov

Er det delebiler, delecycler eller samkørsel, som er mest relevant i jeres lokalområde? Hvad er der størst interesse og efterspørgsel efter?

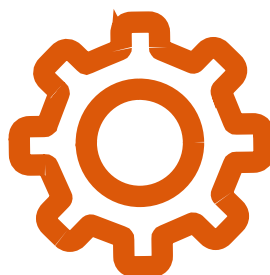
Erfaringer viser, at det ikke er nok fx blot at stille delebiler eller -cykler op eller give adgang til en app til samkørsel. Der er også brug for at der er nogle som efterspørger ordningen og kan se sig selv bruge den.

Skab opmærksomhed om ordninger fra start

For at lykkes med jeres dele-indsatser, er det vigtigt at skabe opmærksomhed og synlighed af ordningerne fra start. Det kan fx gøres ved at udpege lokale ambassadører, fortælle om jeres ordning med opslag på fællestavler, via mail og sociale medier.

Vær tålmodig, men vedholdende

Vær tålmodig og husk at adfærdsforandringer tager tid. Husk dog også at være vedholdende. Dette kan I være ved at sørge for løbende at følge op på jeres indsatser og justere dem til efter de behov og ønsker, som opstår.

1. Start

2. Organisér

Etablering af egen ordning eller aftale med privat udbyder

Ved opstart af en delemobilitetsordning, skal man overveje om man selv vil starte ordningen op fra bunden eller om man vil indgå aftale med en privat udbyder. Opstart af egen ordning, kan være mere tidskrævende, men kan ofte gøres billigere og kan bedre tilpasses lokale behov. Fordelen ved private udbydere er bl.a., at de har eksisterende og afprøvet setup og system.

Eksisterende foreninger

Hvis I er en eksisterende forening eller organisation, kan I spare tid og ressourcer ved at organisere delemobilitetsordningen, som del af denne. Dette har del-el-ladcykel ordningen i Beboernes Hus fx haft gavn af, hvor ordningen er blevet tilknyttet et eksisterende beboerhus.

Etablering af ny forening

I kan også etablere en ny forening med formålet at starte en delemobilitetsordning. Som inspiration til dette kan I fx se [Havbakkedistriktets Mobilitetsforening](#) eller [Munksøgård Delebilsforening](#). I kan også få hjælp til foreningsdannelse på frivillighed.dk.

3. Planlæg praktikken

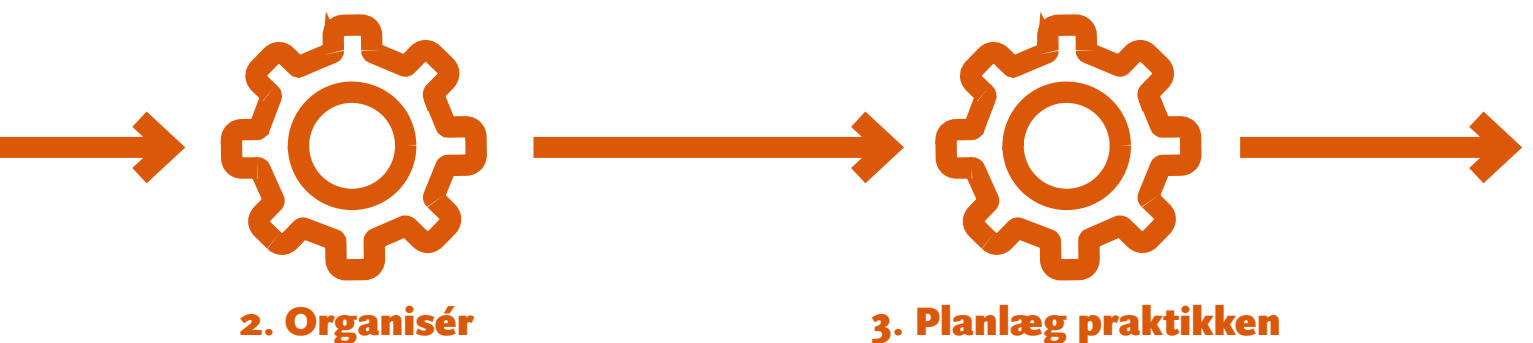
Det er en række praktiske forhold, som er gode at overveje og finde et setup for.

Afklar hvilke platforme, som I vil bruge

Hvis I er en eksisterende organisation eller forening, kan I enten vælge at gøre brug af jeres eksisterende systemer, fx intranet eller fælles kalenderensystem. Hvis I er en ny organisation, kan I vælge at lave et simpelt bookingsystem med en fælles online eller fysisk kalender. I kan også vælge at gøre brug af platforme fra private udbydere. Der findes en række platforme målrettet forskellige typer delemobilitet, som har forskellige prisstrukturer.

Udpeg ansvarlige til dagligdagen

Det er vigtigt at afklare, hvem der står for vedligehold og rengøring, særligt hvis I selv administrerer ordningen og køretøjerne. Det kan fx være super-brugere af ordningen, som allerede bruger ordningen meget, der også står for at få køretøjerne til reparation. I kan også fx lave en aftale med en lokal cykelhandler eller mekaniker om reparation eller vælge at lease køretøjerne.

Finansiering

Forskellige finansieringsmuligheder

Jeres setup for finansiering vil afhænge af, om I organiserer jeres egen ordning eller gør brug af en privat udbyder. Hvis I organiserer jeres egen ordning, vil I typisk have brug for ekstra midler ved opstart af en ordning til fx indkøb af køretøjer.

Muligt at søge puljemidler

Der er flere danske institutioner som udlodder puljemidler til projekter, der understøtter fællesskab, grøn omstilling og deleinitiativer. Et par eksempler på eksisterende puljer er vist her til højre.

Lokal crowdfunding og sponsorater

Det er også muligt at organisere en lokal crowdfunding og/eller prøve at få sponsorater fra fx lokale virksomheder, som til gengæld evt. får reklame ud af det på en delebil eller delecycel.

Husk opsparing til vedligehold og nye køretøjer

Når I har en delemobilitetsløsning oppe at køre, kan det være en god idé at tænke i de fremtidige udgifter fx vedligehold og nye køretøjer til ordningen. Giver jeres nuværende setup fx mulighed for at spare lidt op? Eller har I brug for at finde ekstern finansiering?

KR

KR

KR

Statslig pulje til el-delebiler

I 2023 og 2024 har staten afsat puljemidler til fremme af el-delebiler. Puljen kan søges af alle typer foreninger og virksomheder til projekter, der understøtter øget anvendelse af el-delebiler. Det er muligt at få op til 75% støtte af det samlede projektbeløb.

Du kan læse mere om puljen på Vejdirektoratets hjemmeside

[Vejdirektorat.dk](https://vejdirektorat.dk)

Delepulje hos Nordea Fonden

Nordea Fonden udlodder i 2023 puljemidler på op til 15.000 kr. til udstyr, der kan deles i lokalsamfundet, nabolaget eller foreningen. Du kan læse mere om puljen på Nordea Fondens hjemmeside [Nordeafonden.dk](https://nordeafonden.dk)

NRGi Værdipulje

To gange om året åbner NRGi's værdipulje for ansøgninger om støtte til projekter, der fremmer fællesskab og grøn omstilling. Puljen støtter både små og store projekter, så længe de finder sted i NRGi's forsyningsområde. Du kan læse mere på puljen på NRGi's hjemmeside

andelshaver.nrgi.dk

INSPIRATION TIL VIDERE INFORMATION

Vil du have mere viden om delemobilitet? Herunder finder du nyttige publikationer og hjemmesider, hvor du kan få mere information mere om delebiler, delecykler og samkørsel.

Aarhus Kommunes Strategi for Delemobilitet

Det skal være lettere at bo i Aarhus uden at eje bil. Derfor har Aarhus Kommune udarbejdet en strategi for at styrke efterspørgslen på delemobilitet. (dagsordener.aarhus.dk)

Analyse af delebilisme i Aarhus

Denne analyse kigger nærmere på brugen, mulige effekter og perspektiver af delebilsordninger i Aarhus. (dagsordener.aarhus.dk)

Moving People: Viden og netværk

Moving People er et netværk i Region Hovedstaden, for grøn mobilitet hos medarbejdere. De har bl.a. samlet viden om grønne mobilitetsudbydere. (movingpeople-greatercph.dk)

Region Syddanmark inspirationskatalog: Nye mobilitetstilbud i regionens mindre byer og landområder

Kataloget indeholder eksempler på bl.a. delemobilitet, som kan styrke mobiliteten i mindre byer og landområder. (regionsyddanmark.dk)

Roskilde delebilshåndbog

En håndbog udarbejdet af Roskilde Kommune til etablering af lokale delebilsordninger. Håndbogen giver inspiration og praktisk information til alle, der ønsker at etablere og drive delebilsordninger. Find den på Roskilde.dk.

Rejseplanen.dk

Rejseplanen viser også resultater med delecykler, delebiler og samkørsel.

Shared Mobility for ALL

Europæisk samarbejde om at gøre delemobilitetsløsninger tilgængelige for alle uanset alder og funktionsevne. På siden siden findes eksempler på delemobilitet til forskellige brugergrupper. (sharedmobilityforall.eu)

Shared Mobility Rocks: A Planner's guide to the shared mobility galaxy

Guiden giver et overblik over delemobilitet i en europæisk sammenhæng og indeholder mange gode eksempler på forskellige løsninger. (share-north.eu)

Vejdirektoratet

På Vejdirektoratets temaside "Kør sammen eller del bilen" findes mere om information samkørsel og delebiler. (vejdirektoratet.dk)

Har du andre eksempler på delemobilitet i Aarhus? Så vil vi gerne høre fra dig!

I Aarhus Kommune er vi hele tiden på udkig efter den nyeste viden, så vi kan styrke vores planlægning, og inspirere endnu flere til at arbejde med delemobilitet.

Så har du andre eksempler på delemobilitet, så skriv til os på:

delemobilitet@mtm.aarhus.dk

